

alle vore Arkiver bør faales til et velorganiseret Hele i et Rigsarkiv, og at Enheden i denne Ordning fuldstændig bør gennemføres i alle Retninger, saa at alle Specialarkiver gaa op i det fælles Arkiv, da maa Hensigten med denne Foranstaltning antages at være den: at tilvejebringe en mere hensigtsmæssig og ensartet Ordning af de forskellige Arkiver, at indføre en planmæssig Samarbejden henimod et og samme bestemte Maal og derved i høj Grad forøge den Nytte, som Arkiverne kunne yde. Som en Følge af denne, som det synes, enkte simple og naturlige Opfattelse af Ministeriets Standpunkt i denne Sag nødsages jeg til at frage at tage et udtrykkeligt Forbehold og nedlægge en bestemt Protest imod Rigtigheden af den Opfattelse, som af medundertegnede Wegener ovenfor er gjort gjældende med Hensyn til det Punkt, hvorpaa Ministeriet i sin ovennævnte Skrivelse skulde have stillet sig til Sagen. Der kan efter Ministeriets Standpunkt nu ikke mere blive Tale om nogen Aflevering af Sager fra det ene af de bestaaende Specialarkiver til det andet. Rigsarkivet skal være et velorganiseret Hele, og hvorvidt det vil findes hensigtsmæssigt at give det. visse Underafdelinger, og da hvilke, det er Spørgsmaal, som i sin Tid maa blive Gjenstand for Overveielse mellem Ministeriet og den Mand, som vil blive udsat til at gennemføre Reformen, og hvem der i Forveien maatte gives tilstrækkelig Leilighed til at gjøre sig nøie bekendt med begge de bestaaende Arkivers forskellige artede Indhold og det indbyrdes Forhold mellem deres enkelte Dele. Det tør derfor vistnok anses for givet, — selv om et og andet Udtryk i Ministeriets Skrivelse kunde synes at muliggjøre en anden Opfattelse — at det ikke har været Ministeriets Mening derved at binde sig selv og at foregive den Bestemmelse, som det i sin Tid maatte tage efter Samraad med den eventuelle Rigsarkivar. Hertil kommer endnu, at den Maade — thi nogen Plan eksisterer ikke — paa hvilken man siden Aaret 1850 har søgt at arbejde hen imod en Centralisation af Arkivvæsenet ved fra alle Arkiver, at aflevere til Geheimearkivet, hvad der var ældre end 1750, kun har medført Forvirring, idet den har bevirket en skadelig Spønderlemmelse af de fra gammel Tid af bestaaende Arkiver, navnlig Kancelliarxivets og Rentekammerarkivets hele Organisme, og en Splittelse af nogle sammenhengende Sager paa flere helt forskellige Steder. Som en Følge heraf er en fuldstændig Sammenfjælning som den tilsigtede nu bleven den eneste Veje til at oprette Staden og tilbageføre den fra gammel Tid bestaaende naturlige Ordning, restituere de sønderrøvede Helheder og atter forene de adspaltede Dele. Ved en saadan Centralisation af Arkivvæsenet vilde man tilmed i høj Grad gavne den historiske Videnskab, idet man derved vilde gjøre det muligt for de Videnskabsmænd, der studere de utrykte Kilder til vor Historie, paa et eneste Sted at kunne erholde saavel den fornødne Vejledning til at finde, hvad de søge, som tilstrækkelig Underretning om, hvad der i enhver enkelt Retning overhovedet findes i vore Arkiver. Endvidere maa det antages ved en saadan Koncentration af de til Arkivernes Disposition staaende personlige Kræfter at være tilfattet at skaffe et større og bedre Resultat tilveie af disses forenede Virksomhed, navnlig i Henseende til Ordning, Registrering og lignende Arbejder, der nødvendigvis kræves udførte i stor Udstrækning, for saa vidt som muligt at lette Arkivets Benyttelse baade i Videnskabsens i Administrationens og i private Interessers Tjeneste.

Af disse her anførte Grunde maa man ved Siden af de Fordringer, der maa stilles til selve Arkivlokalerne, nemlig at de skulle være tørre og lyse og i Besiddelse af den størst mulige Brandsikkerhed, tillige som Krav, der maa stilles til Arkivets Administrations- og Arbejdslokaler, særlig nævne følgende:

De maa være saaledes beliggende, at der paa den ene Side er en let og umiddelbar Afgang til dem fra Kancellibygningen, og at de paa den anden Side ligeledes staa i en bekvem og umiddelbar Forbindelse med selve Arkivlokalerne, og de maa fremdeles ogsaa indbyrdes staa i umiddelbar Forbindelse med hinanden. De bør endelig være saa rummelige, at det bliver muligt at indføre en hensigtsmæssig Arbejdsordning, og de bør derfor formentlig bestaa af mindst 4 Værelser: 1 til Expedition af Udlaanene til Regeringskontorerne, 1 til Arbejdsværelse for de Besøgende, 1 for Rigsarkivaren og 1 for de andre af Arkivets Funktionærer, som ikke ere beskæftigede enten ved Udlaanet eller ved Læsefalsen.

Naar vi nu paa dette Grundlag gaa over til det andet Spørgsmaal, nemlig om hvorvidt da et Rigsarkiv, der opfyldte de nævnte Fordringer, vilde kunne oprettes i de alt tilstedeværende Lokaler, da kan Svaret herpaa formentlig ikke blive ubetinget benægtende. Den overveieende Del af de forhaandenværende Arkivsager er anbragt i Lokaler, der ere meget brugelige indtil videre og i nogle Aar ogsaa vilde være i Stand til at modtage de ny tilkomne Sager, og hertil kommer endnu den vigtige Omstændighed, at der vilde kunne erholdes et særdeles hensigtsmæssigt beliggende Administrations- og Arbejdslokale, der vilde opfylde alle de oven opstillede Fordringer, saafarnt man blot udvider Geheimearkivets nuværende Kontorlokale til at omfatte hele det i samme Etage af Arkivbygningen tilstedeværende Rum. Derfra dels er og dels kan med Letthed tilvejebringes den umiddelbare Kommunikation paa den ene Side med Kancelli-